

Procedure voor staalafname bij poliklinische bevallingen en kortverblijf op materniteit

---

Doorgaans gebeurt de staalafname in het kader van het bevolkingsonderzoek naar aangeboren aandoeningen bij pasgeborenen via een bloedstaal (aangeborenaandoeningen.be) tijdens het verblijf in de materniteit op 72 uur na de geboorte.

De vroedvrouw en/of de kinderarts geven voorafgaand aan de staalafname informatie aan de ouders over het bevolkingsonderzoek, het belang van het tijdig afnemen van het bloedstaal en het bewaren van persoonsgegevens (zie fiche 'informereren'). De staalafnemer vraagt mondelinge toestemming voor deelname en bewaren van persoonsgegevens aan de ouders (zie procedure 'toestemming&weigering') en maakt hiervan notitie achteraan op het bloedkaartje (zie fiche 'staalafname').

Belangrijk:

- de verantwoordelijkheid voor de bloedafname ligt steeds bij de materniteit, ook als moeder en kind de materniteit eerder verlaten dan 72u na de geboorte;
- de verantwoordelijkheid voor noteren van de toestemming ligt bij de zorgaanbieder die het staal afneemt, ongeacht waar dat gebeurt.

Taakverdeling staalafname bij poliklinische bevalling of kortverblijf

Als de baby niet lang genoeg in de materniteit verblijft om tot een tijdige en correcte bloedafname te komen, wordt onderstaand taakverdeling gevolgd.

Belangrijk: het bloedkaartje volgt steeds de pasgeborene.

de materniteit geeft bij ontslag uit de materniteit ten minste volgende zaken mee aan de moeder:

- o folder en link naar website voor meer informatie;
- o een bloedkaartje met de gegevens van de baby, eventueel van de moeder, en van de kinderarts verbonden aan de materniteit of een arts naar keuze (onder 'behandelend arts');
- o een enveloppe van het screeningscentrum van de respectievelijke zorgregio (link naar webpagina met kaart zorgregio's), dat het staal zal analyseren;

de materniteit geeft bij ontslag uit de materniteit

- a) bij voorkeur een concrete afspraak om het staal ambulant in het ziekenhuis te laten afnemen;
- b) OF verwijst, als a) niet mogelijk is, naar een zelfstandige vroedvrouw naar voorkeur van de ouders;
- c) Of geeft, als a) en b) niet mogelijk zijn, materiaal mee om de staalafname te laten doen en een lijst van vroedvrouwen die kunnen gecontacteerd worden door de moeder indien zij zelf geen voorkeur heeft;

de materniteit noteert, bij ontslag van moeder en kind uit de materniteit, op de geboortelijst (zie model 'geboortelijst')

a) welke afspraken gemaakt zijn met de moeder:

- o ambulante afname in ziekenhuis
  - o afspraak vastgelegd met vroedvrouw
  - o geen afspraak vastgelegd; wel materiaal meegegeven
- b) de gegevens van de zelfstandige vroedvrouw of organisatie waar naar de vrouw is doorverwezen;
  - c) het nummer van het bloedkaartje dat wordt meegegeven met de moeder en geeft dat nummer zo vlug mogelijk, (via vermelding op de geboortelijsten) door aan het screeningscentrum;

de materniteit geeft weigering van ouders voor deelname door aan het screeningscentrum;

de materniteit houdt bij bij welke baby's een staal werd afgenomen na ontslag uit de materniteit, ofwel ambulant in het ziekenhuis, ofwel door een vroedvrouw of andere actor.

de zelfstandige vroedvrouw

- o neemt een staal af bij de baby (zie fiche 'staalafname' en draaiboek voor vroedvrouwen);

- stuurt het bloedstaal (zie minidraaiboek voor vroedvrouwen) door naar het screeningscentrum met de enveloppe die door de materniteit werd meegegeven met de moeder;
- geeft door aan de materniteit dat bij het kindje een bloedstaal werd afgenomen.

het screeningscentrum

- controleert de geboortelijsten die de materniteit doorgeeft aan de hand van de bloedkaartjes die werden opgestuurd door materniteit en vroedvrouwen (zie minidraaiboek voor vroedvrouwen);
- vraagt bij het andere screeningscentrum na of het eventueel een bloedstaal heeft ontvangen van de kindjes die vermeld zijn op de geboortelijst, maar waarvoor geen bloedkaartje is toegekomen;
- verwittigt de materniteit als er geen bloedstaal werd afgenomen bij een kindje;
- indien gekend: verwittigt de zelfstandige vroedvrouw dat er geen bloedstaal werd afgenomen bij het kindje

Taakverdeling staalafname als wordt vastgesteld dat er bij een baby geen bloedstaal is afgenomen volgens één van beide bovenstaande procedures

Als noch de materniteit, noch de vroedvrouw een bloedstaal hebben afgenomen bij het kindje, moet de volgende procedure gevolgd worden:

de materniteit of de zelfstandige vroedvrouw neemt contact op met de ouders van het kindje:

- indien ondertussen een bloedstaal werd afgenomen bij het kindje en het bloedkaartje nog onderweg is, meldt de materniteit dit onmiddellijk aan het screeningscentrum;
- indien geen bloedstaal werd afgenomen bij het kindje, neemt de materniteit zelf een bloedstaal af of verwijst de ouders van het kindje door naar een zelfstandige vroedvrouw of arts;
- geeft een weigering van de ouders van deelname door aan het screeningscentrum;

de materniteit of de zelfstandige vroedvrouw geeft, als er op de materniteit een samenwerking is met Kind en Gezin, het niet afnemen van een bloedstaal door de regioverpleegkundige van Kind en Gezin die zelf een bezoek aan huis brengt om de ouders te motiveren om het bloedstaal zo snel mogelijk te laten afnemen;

de materniteit of de zelfstandige vroedvrouw contacteert, als er op de materniteit geen samenwerking is met Kind en Gezin, de provinciale afdeling Kind en Gezin die een dringend bezoek aan huis regelen om de ouders te motiveren om het bloedstaal zo snel mogelijk te laten afnemen;

de materniteit of de zelfstandige vroedvrouw als de materniteit of zelfstandige vroedvrouw geen contact kan leggen met de ouders, meldt ze dit aan het screeningscentrum.

Kind en Gezin:

- vraagt na bij de ouder(s) of er een bloedstaal werd afgenomen bij het kindje;
- verwijst, als nog geen bloedstaal werd afgenomen, door naar de materniteit, de zelfstandige vroedvrouw of een arts;
- neemt, als geen verwijzing mogelijk is (uitzonderlijk), een bloedstaal tijdens een consultatie in het consultatiebureau;
- geeft, als de ouders niet kunnen bereikt worden of als de ouders een bloedafname bij het kindje weigeren, dit door aan het screeningscentrum.

het screeningscentrum

- stuurt, indien bovenstaande allemaal geen resultaat geeft een brief naar de ouders om hen nogmaals te laten weten dat de screening niet is gebeurd bij hun kindje;
- stuurt, als na de brief geen reactie van de ouders volgt, aangetekend een “weigeringformulier” naar de ouders.
- verzamelt de weigeringen, vermeldt dit in een database en archiveert de hierover gevoerde briefwisseling.